

پیگیری و تبیین اجرای طرح اصلاح نظام یارانه‌ای در استان کرمان؛ استاندار کرمان: رصد روزانه قیمت و موجودی کالاهای اساسی در استان

بازدیدهای متعدد میدانی از بازار

استاندار کرمان گفت: رصد و گزارش روزانه قیمت‌ها و موجودی کالاهای اساسی در استان به معاونت هماهنگی امور اقتصادی و توسعه منطقه‌ای وزارت کشور ارسال می‌شود.

به گزارش روابط عمومی استانداری کرمان، دکتر محمدعلی طالبی با اشاره به برنامه‌های ویژه در راستای اجرای موفق طرح ملی اصلاح نظام یارانه‌ای در سطح استان کرمان از برگزاری جلسات روزانه هماهنگی در حوزه معاونت اقتصادی و ارتباط مستمر با شهرستان‌ها خبر داد و گفت: جلسات ستاد کارآمدسازی، استانی و شهرستانی نیز به صورت روزانه در سازمان‌های جهاد کشاورزی شمال و جنوب استان برگزار می‌شود.

وی عنوان کرد: به منظور استفاده از تمامی عناصر موجود برای اجرای دقیق طرح؛ ظرفیت نظام صنفی کشاورزی، اتحادیه‌ها، انجمن‌ها، تشکل‌ها، دانشگاه‌ها، شرکت‌های دانش‌بنیان در مدیریت تنظیم بازار در سطح استان به کار گرفته شده است.

استاندار کرمان گفت: در همین راستا ۴ جلسه در ارتباط با تامین نهاده‌های دامی و طیور، ۳ جلسه با فروشگاه‌های زنجیره‌ای تامین کالا و توزیع کالابرگ، ۶ جلسه هماهنگی اجرای طرح نظام پرداخت کالابرگ، ۷ جلسه ستاد استانی تنظیم بازار به ریاست استاندار و معاون اقتصادی و ۲۴ جلسه ستاد کارآمدسازی در شمال و جنوب برگزار شده است.

وی به ۱۲ مورد بازدید میدانی در راستای اجرای طرح اشاره داشت و تصریح کرد: تبیین و تشریح اجرای این طرح نیز توسط مدیرکل سرمایه‌گذاری و اشتغال استانداری، مدیران کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی و جهاد کشاورزی در گفتگوهای خبری سیمای مرکز کرمان صورت گرفته ضمن آنکه نشست با اصناف و بازاریان را در روز دوم اجرای این طرح داشته‌ایم.

طالبی از رصد اقلام خوراکی مشمول طرح تغییر نرخ ارزی کالاهای اساسی از ترجیحی به تالار دوم مرکز مبادله در سطح استان و شهرستان‌ها، استفاده از ظرفیت سازمان‌های تعاون روستایی استان برای توزیع هوشمند اقلام خوراکی مشمول طرح و استفاده از ظرفیت فروشگاه‌های زنجیره‌ای برای توزیع مستقیم اقلام خوراکی مشمول طرح اصلاح و کارآمدسازی خبر داد.

استاندار کرمان همچنین از برنامه‌ریزی تامین سرمایه در گردش خرد واحدهای مرغ گوشتی، تخم مرغ، دام صنعتی کوچک و پرورشی به تولیدکنندگان استان توسط سازمان‌های جهاد کشاورزی استان خبر داد و گفت: پیش‌بینی پرداخت تسهیلات طرح نرخ ارزی کالاهای اساسی به تالار دوم مرکز مبادله به واحدهای تولیدکننده خرد مرغ گوشتی، تخم مرغ، دام صنعتی کوچک و پرورشی به تولیدکنندگان نیز دیده شده است.

وی از احصای واحدهای تولیدی خرد مرغ گوشتی، تخم مرغ، دام صنعتی کوچک و پرورشی نیازمند تسهیلات سرمایه در گردش در استان توسط سازمان‌های جهاد کشاورزی شمال و جنوب استان خبر داد.

استاندار کرمان خاطرنشان کرد: برای تسهیل ارزیابی مجدد و بروزرسانی وثایق مرغان و دامداران نزد بانک کشاورزی، نیز کمیته‌ای تشکیل و از ظرفیت صندوق کارآفرینی امید، بانک توسعه تعاون و سایر بانک‌ها برای پرداخت تسهیلات به مرغان و دامداران استان استفاده شده است.

وی در خصوص اطلاع‌رسانی‌های لازم جهت تبیین شفاف این طرح در سطح استان نیز گفت: با تولیدات محتوایی از جمله اخبار، موشن گرافی، اینفوگرافی‌های اداره کل روابط عمومی استانداری، تدوین کلیپ و بازنشر در سایت و کانال‌های رسمی استانداری و دیگر رسانه‌های رسمی همچون خبرگزاری‌ها، روزنامه‌ها، کانال‌ها و صفحات مجازی به تبیین طرح پرداخته شده است.

طالبی، با اشاره به تشکیل دو جلسه کمیته اطلاع‌رسانی معیشت و رفاه استان خاطرنشان کرد: در مکاتبه و پیگیری با دستگاه‌های اجرایی خواسته شد تا نسبت به ذینفعان اطلاع‌رسانی شفاف در خصوص اجرای این طرح صورت گیرد.

عمومی به جنبه قانونی این تصمیم بازمی‌گردد. گفته می‌شود این اقدام دولت بر پایه احکام مندرج در قانون بودجه سال جاری انجام شده است و از منظر حقوقی مغایرتی با قوانین مصوب ندارد. به این معنا که دولت مجاز بوده است که به جای تخصیص ارز ترجیحی به واردات نهاده‌ها و کالاهای اساسی، معادل ریالی آن را به شکل کالابرگ یا یارانه اعتباری در اختیار خانوارها قرار دهد. بنابراین، حذف ارز ترجیحی و پرداخت کالابرگ‌رامی توان در چارچوب اختیارات قانونی دولت و در راستای اجرای احکام بودجه سال جاری ارزیابی کرد.

همزمان با اجرای طرح کالابرگ و حذف ارز ترجیحی، دولت از مجموعه‌ای از سیاست‌های تکمیلی برای بهبود وضعیت معیشت خانوارها، به‌ویژه اقشار کم‌درآمد، خبر داده است. هدف از این بسته‌های مکمل آن است که اثرات احتمالی افزایش قیمت‌ها مدیریت شود و قدرت خرید دهک‌های پایین درآمدی تقویت شود. در همین راستا، سیدعلی مدنی‌زاده، وزیر امور اقتصادی و دارایی، اعلام کرده است که حمایت ویژه‌ای برای خانوارهای پنج دهک اول در نظر گرفته شده است.

بر اساس این برنامه، سرپرستان خانوار در این دهک‌ها می‌توانند تا سقف ۳۰ میلیون تومان اعتبار با کارمزد حدود ۴ درصد دریافت کنند. این اعتبار به منظور خرید اقساطی کالاها و خدمات طراحی شده است و بازپرداخت آن در دوره‌ای بین ۶ تا ۱۲ ماه انجام می‌شود. سازوکار اجرای این طرح نیز از طریق پلتفرم‌های دیجیتال و شبکه بانکی خواهد بود تا دسترسی خانوارها به این منابع آسان‌تر شود. این سیاست در کنار پرداخت مستقیم یارانه کالابرگ به همه دهک‌ها، نشان‌دهنده تمرکز دولت بر حمایت هدمند از گروه‌های کم‌درآمد و کاهش فشار معیشتی بر آنهاست.

بر اساس آخرین تصمیم اعلام‌شده از سوی دولت، کالابرگ به همه افراد و دهک‌های درآمدی تعلق می‌گیرد و در این مرحله تفکیکی میان دهک‌های کم‌درآمد و پردرآمد انجام نشده است. با این حال، سیاستگذاران این امکان را در نظر گرفته است که دهک‌های بالای درآمدی در صورت درخواست، بتوانند از این اعتبار استفاده کنند. با توجه به برنامه دولت برای تامین کسری کالاهای اساسی تا پایان سال با حذف ارز ترجیحی، احتمال افزایش قیمت‌ها و انباشت تقاضا وجود دارد که می‌تواند بازار را تحت فشار قرار دهد. بر این اساس، دولت با استفاده از منابع موجود، افزایش عرضه این کالاها را در دستور کار قرار می‌دهد و نظارت دقیقی بر قیمت‌ها اعمال می‌کند تا از جهش ناگهانی قیمت‌ها جلوگیری شود. هدف از این اقدامات، تضمین دسترسی مردم به اقلام ضروری و کاهش آثار تورمی ناشی از تغییر نرخ ارز است. اقدامات نظارتی و تامین عرضه همزمان دنبال می‌شود تا کسری احتمالی در بازار کنترل شود.

کالابرگ‌ها به عنوان جایگزینی برای حمایت از خانوارها طراحی شده است و مبلغ آن متناسب با منابع در دسترس و نرخ ارز تنظیم می‌شود. یک کارگروه ویژه در دولت مسوول بررسی و تصمیم‌گیری درباره میزان کالابرگ است تا اطمینان حاصل شود حمایت‌ها متناسب با شرایط اقتصادی خانوارها باقی بماند. سخنگوی دولت نیز اعلام کرده است که رقم فعلی ۴ میلیون تومان برای ۴ ماه ابتدایی اجرای این طرح است، اما این مبلغ ثابت نیست و با توجه به تورم و نوسانات اقتصادی، قابلیت تعدیل دارد. هدف اصلی این سیاست، تضمین دسترسی خانوارها به کالاهای اساسی و کاهش فشار تورمی ناشی از تغییرات قیمت‌هاست.

روغن، مرغ و تخم‌مرغ می‌تواند بیش از این رقم باشد. دلیل این موضوع روشن است: با حذف ارز ترجیحی، هزینه تامین نهاده‌ها و کالاهای وارداتی افزایش پیدا می‌کند و این افزایش هزینه، خود را در قیمت نهایی کالاهانشان می‌دهد.

این تغییرات قیمتی احتمالاً در شاخص تورم نقطه‌به‌نقطه نیز منعکس خواهد شد و در ماه‌های ابتدایی اجرای طرح، نرخ تورم را تحت فشار قرار می‌دهد. با این حال، تحلیل‌های کارشناسی نشان می‌دهد که اثر تورمی حذف ارز ترجیحی ماهیتی موقتی دارد. پیش‌بینی می‌شود پس از حدود ۶ ماه، اثر این سیاست بر تورم تخلیه شود و فشار آن کاهش یابد. از این منظر، حذف ارز ترجیحی بیش از آنکه به افزایش مستمر تورم منجر شود، به یک «جهش سطح قیمت» تعبیر می‌شود؛ یعنی افزایش مقطعی قیمت‌ها بدون تداوم شتاب تورمی در بلندمدت.

در میان پرسش‌های مطرح‌شده درباره اجرای طرح کالابرگ، یکی از مهم‌ترین ابهام‌ها به محل تامین منابع مالی آن بازمی‌گردد. بر اساس اعلام رسمی دولت، منابع لازم برای اجرای این طرح در سال جاری به‌طور مشخص پیش‌بینی شده است و نگرانی جدی از بابت تامین آن وجود ندارد. در همین راستا، مقرر شده است ۲.۵ میلیارد دلار از منابع صندوق توسعه ملی برای پوشش هزینه‌های کالابرگ در سال جاری اختصاص یابد. این منابع برای اجرای طرح در همین سال در نظر گرفته شده و قرار است پشتوانه مالی پرداخت اعتبارات کالابرگ به خانوارها باشد. علاوه بر این، سازوکاری برای مدیریت مازاد احتمالی منابع نیز پیش‌بینی شده است. بر اساس این سازوکار، در صورتی که در فرایند اجرایی از منابع تخصیص‌یافته مصرف نشود، این مبالغ در حسابی مشخص ذخیره خواهد شد تا در مراحل بعدی یا برای تداوم طرح مورد استفاده قرار گیرد. این موضوع به دولت امکان می‌دهد انعطاف بیشتری در مدیریت منابع داشته باشد و از بروز کسری در اجرای طرح جلوگیری کند. برای سال آینده نیز موضوع تامین منابع کالابرگ در لایحه بودجه پیش‌بینی شده است. قرار است منابع لازم از محل اصلاح سیاست ارز ترجیحی و همان منابعی که پیش‌تر برای این منظور هزینه می‌شد، تامین شود تا اجرای طرح در سال‌های آتی نیز با ثبات مالی همراه باشد.

حذف ارز ترجیحی و جایگزینی آن با پرداخت اعتبار کالابرگ، آثار متفاوتی بر دهک‌های درآمدی مختلف جامعه بر جای می‌گذارد. بررسی‌های کارشناسی نشان می‌دهد که این سیاست بیشترین اثر مثبت را بر سه دهک پایین درآمدی خواهد داشت. در این گروه‌ها، اعتبار کالابرگ می‌تواند قدرت خرید خانوارها را تقویت کند و به افزایش مصرف کالاهای اساسی منجر شود. از آنجا که سهم خوراک و کالاهای ضروری در سبد مصرفی دهک‌های پایین بالاست، انتقال یارانه به انتهای زنجیره و پرداخت مستقیم به خانوار، اثربخشی حمایتی بیشتری نسبت به ارز ترجیحی خواهد داشت.

در دهک‌های میانی، اثر این سیاست بیشتر جنبه جبرانی دارد. به این معنا که افزایش احتمالی قیمت‌ها ناشی از حذف ارز ترجیحی تا حد زیادی با اعتبار کالابرگ خنثی می‌شود و تغییر معناداری در سطح مصرف این دهک‌ها رخ نخواهد داد. در واقع، هدف اصلی در این گروه حفظ قدرت خرید و جلوگیری از افت رفاه خانوارهاست، نه افزایش مصرف. در مقابل، در دهک‌های نهم و دهم که از سطح درآمد بالاتری برخوردارند، انتظار می‌رود اثر این سیاست به کاهش نسبی مصرف منجر شود. از آنجا که سهم یارانه در سبد مصرفی این دهک‌ها محدودتر است و افزایش قیمت‌ها اثر بیشتری بر تصمیمات مصرفی آنها دارد، حذف یارانه پنهان ارزی می‌تواند به تعدیل مصرف و کاهش تقاضا برای برخی کالاها بینجامد.

با اعلام حذف ارز ترجیحی و جایگزینی آن با پرداخت اعتبار کالابرگ، یکی از پرسش‌های مطرح در افکار

از ابتدای سال جاری، دولت به‌طور جدی در حال بررسی تغییر شیوه اجرای سیاست ارز ترجیحی بوده است. این سیاست طی سال‌های گذشته همواره محل مناقشه میان سیاستگذاران، کارشناسان و فعالان اقتصادی بوده است. در این مسیر، دو سناریوی اصلی روی میز قرار داشت: حذف تدریجی ارز ترجیحی به‌صورت کالابه کالا یا حذف یکباره آن برای تمامی کالاهای مشمول. هدف مشترک هر دو سناریو، کاهش رانت، بهبود کارایی تخصیص منابع و کنترل بار مالی این سیاست بر بودجه دولت عنوان می‌شد. با این حال، تحولات سیاسی و امنیتی اخیر، به‌ویژه جنگ ۱۲ روزه و حمله اسرائیل و پیامدهای اقتصادی ناشی از آن، باعث شد دولت در مقطعی از اجرای اصلاحات ارزی عقب‌نشینی کند و سیاست موجود را به‌طور موقت ادامه دهد.

در آن مقطع، اولویت سیاستگذار حفظ ثبات نسبی بازارها و جلوگیری از شوک‌های قیمتی در شرایط نامساعد اقتصادی و روانی جامعه بود. اما در ادامه و با تشدید محدودیت‌های ارزی و کاهش دسترسی به منابع ارزی، تداوم سیاست ارز ترجیحی با شکل و شمایل گذشته برای دولت پرهزینه‌تر از قبل شد. همین عامل در نهایت دولت را به سمت بازبینی جدی در این سیاست سوق داد که به حذف ارز ترجیحی نهاده‌ها و کالاهای اساسی و جایگزینی آن با پرداخت کالابرگ به خانوارها انجامیده است. سیاستی که دولت امیدوار است ضمن مدیریت منابع محدود ارزی، حمایت معیشتی را به شکلی مستقیم‌تر و شفاف‌تر به مصرف‌کنندگان منتقل کند.

اجرای سیاست حذف ارز ترجیحی، در کوتاه‌مدت می‌تواند اثر افزایشی بر بازار ارز بر جای بگذارد. در مرحله نخست، افزایش تقاضای ارزی از سوی واردکنندگان برای تامین کالاها با نرخ‌های بالاتر و همچنین شکل‌گیری انتظارات تورمی، ممکن است فشار مقطعی بر نرخ ارز وارد کند. تجربه‌های پیشین نیز نشان می‌دهد که هرگونه تغییر در سیاست‌های ارزی، به‌ویژه زمانی که به حذف نرخ‌های ترجیحی منجر می‌شود، می‌تواند با نوسانات کوتاه‌مدت همراه باشد.

با این حال، تحلیل‌های اقتصادی حاکی از آن است که در افق میان‌مدت و بلندمدت، حرکت به سمت تک‌نرخی شدن ارز می‌تواند به ثبات پایدار در بازار منجر شود. حذف شکاف میان نرخ‌های مختلف ارز، انگیزه‌های سفته‌بازی و رانت‌جویی را کاهش می‌دهد و باعث می‌شود عرضه و تقاضای ارز در بستری شفاف‌تر شکل بگیرد. در چنین شرایطی، بازگشت ارز حاصل از صادرات نیز تسهیل می‌شود و فشارهای سمت عرضه بازار کاهش می‌یابد. در نهایت، اگر این سیاست با انضباط مالی، کنترل کسری بودجه و تقویت روابط خارجی همراه شود، می‌تواند زمینه‌ساز ثبات بیشتر در بازار ارز و کاهش نوسانات در بلندمدت باشد که در نهایت خود به بهبود فضای کسب‌وکار و کاهش ناپایداری‌های اقتصادی کمک خواهد کرد.

حذف ارز ترجیحی بر قیمت کالاها و شاخص‌های تورمی اثرگذار خواهد بود که به گفته سخنگوی دولت، در هفته‌های آینده به‌صورت افزایش قیمت کالاهای اساسی بروز می‌کند. بر اساس برآوردهای اعلام‌شده، انتظار می‌رود قیمت این گروه از کالاها به‌طور متوسط بین ۲۰ تا ۴۰ درصد افزایش یابد. در برخی اقلام پر مصرف مانند